

EXPUNERE DE MOTIVE

Prezenta propunere are ca obiect modificarea Legii nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii.

Forma în vigoare a Legii nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii, în prezent, prevede la art. 56 alin. (1) și alin. (2) că: *(1) Durata mandatului membrilor aleși ai Consiliului Superior al Magistraturii este de 6 ani, fără posibilitatea reînvestirii. (2) Calitatea de membru ales al Consiliului Superior al Magistraturii, reprezentant al societății civile, reprezintă vechime în specialitate recunoscută în profesiile juridice și, pe durata mandatului, este incompatibilă cu exercitarea oricărei alte funcții publice sau private, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior și a calității de expert în proiecte cu finanțare externă în domeniul justiției.*

Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției (art. 1 alin. 1 din Legea nr. 305/2022). Dispozițiile art. 3 din Legea nr. 305/2022 prevăd că CSM-ul este alcătuit din 19 membri, din care:

- a) 9 judecători și 5 procurori, aleși în adunările generale ale judecătorilor și procurorilor, care compun cele două secții ale Consiliului Superior al Magistraturii, una pentru judecători și una pentru procurori;
- b) 2 reprezentanți ai societății civile, specialiști în domeniul dreptului, care se bucură de înaltă reputație profesională și morală, aleși de Senat;
- c) președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, reprezentant al puterii judecătorești, ministrul justiției și procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, care sunt membri de drept ai Consiliului Superior al Magistraturii.

Dispozițiile art. 23 alin. (1) și (2) din prezenta lege prevăd următoarele: *“(1) Consiliul Superior al Magistraturii funcționează ca organ cu activitate permanentă. Hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii se iau în plen sau în secții, potrivit atribuțiilor care revin acestora. (2) Membrii Consiliului Superior al Magistraturii desfășoară activitate permanentă și nenormată și nu exercită activitatea de judecător sau procuror, cu excepția membrilor de drept.”.*

Judecătorii și procurorii aleși membri ai Consiliului Superior al Magistraturii beneficiază de protecție, conform legii, în condițiile prevăzute prin protocolul încheiat între președintele Consiliului Superior al Magistraturii și ministrul afacerilor interne (art. 93 alin. (2) din prezenta lege).

Față de cele mai sus învederate, precizăm că evoluția aplicabilității prevederilor Legii nr. 305/2022, precum și evoluția practicii judiciare în domeniu, relevă necesitatea acoperirii unei lacune de reglementare, respectiv completarea legii cu prevederi suplimentare, de nuanță, astfel încât nici să nu fie conturate ori permise pârghii de abuz pentru autorități, dar nici să nu apară inechități în practică și imposibilitate de reglementare când chiar există această necesitate.

Prin prezenta, propunem modificarea art. 56 alin. (2) din Legea nr. 305/2022, în următorul sens: *(2) Pe durata exercitării mandatului, membri aleși ai Consiliului Superior al Magistraturii, reprezentanți ai societății civile, sunt asimilați judecătorilor și procurorilor în ceea ce privește incompatibilitățile, interdicțiile, drepturile și îndatoririle. Calitatea de membru ales al Consiliului Superior al Magistraturii, reprezentant al societății civile, este incompatibilă cu exercitarea oricărei alte funcții publice sau private, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior și a calității de expert în proiecte cu finanțare externă în domeniul justiției.*

Menționăm că, în fapt, membri aleși ai Consiliului Superior al Magistraturii, reprezentanți ai societății civile, prin atribuțiile legale de serviciu îndeplinesc o activitate specifică, similară celei

realizate de judecătorii sau de procurorii acestui for colegial și se află în strânsă legătură cu activitatea acestora, astfel încât, justifică un statut asimilat celui de magistrat.

La nivelul Ministerului Public, Inspecției Judiciare, Consiliul Superior al Magistraturii, Institutului Național al Magistraturii, Autorității Naționale pentru Cetățenie (din subordinea Ministerului Justiției), Direcției Naționale de Probațiune (din subordinea Ministerului Justiției), există posturi de personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor.

În aceeași măsură, dispozițiile art. 204 din Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor prevăd că: **„stabilirea drepturilor judecătorilor și procurorilor se face ținându-se seama de locul și rolul justiției în statul de drept, de răspunderea și complexitatea funcției de judecător și procuror, de interdicțiile și incompatibilitățile prevăzute de lege pentru aceste funcții și urmărește garantarea independenței și imparțialității acestora.”**.

Locul și rolul justiției în statul de drept, răspunderea și complexitatea funcției de judecător și procuror sunt reflectate în dispozițiile art. 124 – 132 din Constituția României.

Personalul asimilat judecătorilor și procurorilor îndeplinește activități judiciare conform celor prevăzute de lege și de Constituția României, activitatea lor fiind caracterizată de asemănări substanțiale cu cea a magistraților judecători și procurori.

Potrivit art. 125 din Legea fundamentală, judecătorii numiți de Președintele României sunt inamovibili. Propunerile de numire, precum și promovarea, transferarea și sancționarea judecătorilor sunt de competența Consiliului Superior al Magistraturii, iar funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior. În aceeași măsură, potrivit art. 132 din Constituție, procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea Ministrului Justiției, iar funcția de procuror este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din cadrul învățământului superior.

De asemenea, la nivel infraconstituțional, statutul magistraților este reglementat prin Legea nr. 303/2022, potrivit căreia judecătorii sunt independenți, se supun legii și trebuie să fie imparțiali, procurorii numiți de Președintele României se bucură de stabilitate și sunt independenți, în condițiile legii, iar magistrații – asistenți se bucură de stabilitate.

Dispozițiile art. 221 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor, prevăd că **„(1) Pe durata îndeplinirii funcției, personalul de specialitate juridică din Ministerul Justiției, Ministerul Public, Consiliul Superior al Magistraturii, Institutul Național de Expertize Criminalistice și din Institutul Național al Magistraturii se bucură de stabilitate și este asimilat judecătorilor și procurorilor. (2) Dispozițiile prezentei legi privind cariera, incompatibilitățile și interdicțiile, drepturile și îndatoririle judecătorilor și procurorilor, precum și abaterile și sancțiunile disciplinare ale judecătorilor și procurorilor se aplică în mod corespunzător și personalului prevăzut la alin. (1).”**.

Așadar, există o justificare constituțională și legală pentru stabilirea statutului de categorie asimilată magistraților pentru membri aleși ai Consiliului Superior al Magistraturii reprezentanți ai societății civile, întrucât situația personală și profesională a acestora este absolut identică prin prisma competențelor și atribuțiilor de serviciu cu aceea pe care o au și o desfășoară judecătorii și procurorii din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, în calitate de membri aleși (a se vedea și dispozițiile art. 16 alin. (1) din Legea fundamentală care prevăd că **„(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.”**).

O asemenea reglementare este în avantajul sistemului judiciar în ansamblu, iar faptul că reprezentanții societății civile din CSM sunt supuși acelorași rigori ce rezultă din incompatibilitățile, obligațiile și interdicțiile prevăzute de lege, în mod just și echitabil în exercitarea mandatului constituțional și a recunoașterii statutului profesional și ei trebuie să beneficieze de aceleași drepturi, astfel cum sunt conferite celorlalți membri aleși ai Consiliului Superior al Magistraturii, respectiv judecători și procurori.

Actuala formă a legii creează o situație discriminatorie între membri aleși ai aceluiași for constituțional, deși cu toții au aceeași calitate, anume de membri aleși ai C.S.M., neexistând absolut niciun argument obiectiv și rezonabil care să justifice existența unui tratament juridic diferit. (a se vedea și CEDO cauza Marckx împotriva Belgiei și cauza Burden împotriva Regatului Unit al Marii Britanii).

Cu privire la aplicarea art. 16 din Constituția României, este de precizat că în jurisprudența sa constantă Curtea Constituțională a statuat că **„principiul egalității în fața legii prevăzut de art. 16 din Constituție presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. În consecință, un tratament diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci, trebuie să se justifice rațional, în respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice”** A se vedea exemplificativ deciziile CCR nr. 368/05.07.2022, nr. 298/06.05.2021, nr. 1/08.02.1994, nr. 794/2016.

În același sens este și jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, care, pe baza art. 14 din Convenție a statuat ca **„discriminarea înseamnă a trata diferit, fără o justificare obiectivă și rezonabilă persoane aflate în situații relevant similare,”** (Decizia CCR nr. 368/2022, paragraf 37, Decizia CCR nr. 298/2021). În același timp, principiul fundamental al egalității de tratament este cuprins și în art. 5 din Codul Muncii, în care este reglementat ca **„în cadrul relațiilor de muncă funcționează principiul egalității de tratament față de toți salariații și angajatorii „.**

Principiul egalității în fața legii este consacrat de art. 7 și art. 23 din Declarația Universală a Drepturilor Omului semnată de România la data de 14.12.1995, de dispozițiile art. 7 din Pactul Internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, precum și de art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Față de cele expuse, solicităm dezbateră și adoptarea prezentei propuneri legislative.

Inițiatori:

SENATOR PNL Cătălin Daniel FENECHIU

SENATOR PNL Cristian-Augustin NICULESCU-TAGĂRLAȘ